

داسور دجانوادہ صنعت

عنوان گزارش: داشبوردهای خانواده صنعت

کمیسیون: صنایع

پژوهشگر: محمد جواد فدائی

همکاران: علی جوان جعفری ، رضا موسائی

انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران

شماره گزارش: ۱۱۰۱۴۷

تابستان ۱۴۰۱

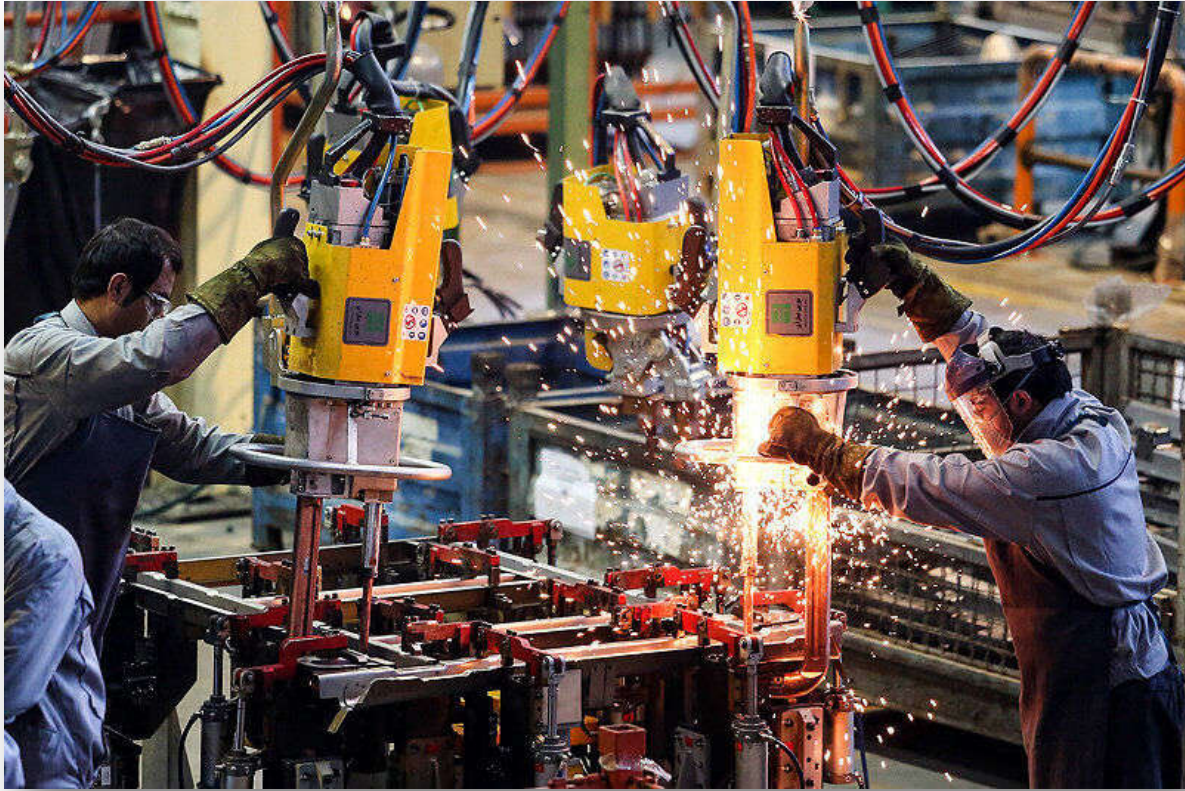
فهرست مطالب

۳	مقدمه
۴	صنعت در یک نگاه
۵	میزان اشتغال ایجاد شده صنایع در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۶	نمایی از اشتغال زایی صورت گرفته در صنایع استان ها و سرمایه گذاری صورت گرفته در یازده ماهه ۱۳۹۹
۷	نمایی از اشتغال زایی صورت گرفته در صنایع استان ها و سرمایه گذاری صورت گرفته در یازده ماهه ۱۴۰۰
۸	کارکنان در صنعت به تفکیک استان (بهمن ۱۴۰۰)
۹	تجارت خارجی
۱۰	آمار واردات و صادرات کالاهای غیر نفتی (با احتساب میعانات گازی) در ۱۱ ماهه ۱۴۰۰
۱۱	مقایسه عملکرد یازده ماهه صنایع سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۱۲	مقایسه صادرات زیرگروه های صنعت در سال ۱۴۰۰ و ۱۳۹۹
۱۳	جدول صادرات زیرگروه های صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۱۴	صادرات (غیرنفتی) استان ها در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰
۱۵	عمده مقاصد صادراتی کشور
۱۶	تورم
۱۷	نرخ تورم شاخص تولیدکننده و زیرگروه های آن
۱۸	چشم انداز تورم ۱۴۰۱
۱۹	بازار نیما
۲۱	چشم انداز نرخ ارز
۲۲	جمع بندی

صنعت کشور در سال های اخیر دچار چالش های فراوانی بوده است. از تامین خوراک تا مواد اولیه و نرخ دستمزد از جمله چالش های پیش روی صنعت ایران به شمار می رود. کمیسیون صنایع اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران در راستای ترسیم تصویری از وضعیت صنعت ایران در سال ۱۴۰۰ گزارش داشبورد خانواده صنعت را تدوین نمود که هدف آن به تصویر کشیدن وضعیت عمومی صنعت و اقتصاد مرتبط با آن در سال ۱۴۰۰ خورشیدی بوده است.

گزارش حاضر، در سه قالب صنعت، تجارت خارجی و تورم دسته بندی و ارائه گردیده است. در بخش اول آمار کلی مرتبط با صنعت کشور مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. مهم ترین اطلاعات صنعت کشور از جمله میزان اشتغال زایی، سرمایه گذاری صورت گرفته در صنعت کشور و میزان مجوزها و پروانه های بهره برداری در یازده ماهه سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ مقایسه گردیده است. در این بخش همچنین سرمایه گذاری های صورت گرفته در سال ۱۴۰۰ و ۱۳۹۹ به تفکیک استانی پرداخته شده است. به طور مشخص می توان از نمودارهای این بخش بهینه بودن یا نبودن سرمایه گذاری ها در استان و سرمایه بر بودن یا کاربر بودن صنعت هر استان را مورد بحث و بررسی قرار داد. در پایان این بخش نمایی کلی از پراکندگی جغرافیایی اشتغال زایی صنایع در کشور به تصویر کشیده شده است که نتایج نشان دهنده تمرکز بالای این اشتغال زایی ها در مرکز کشور است.

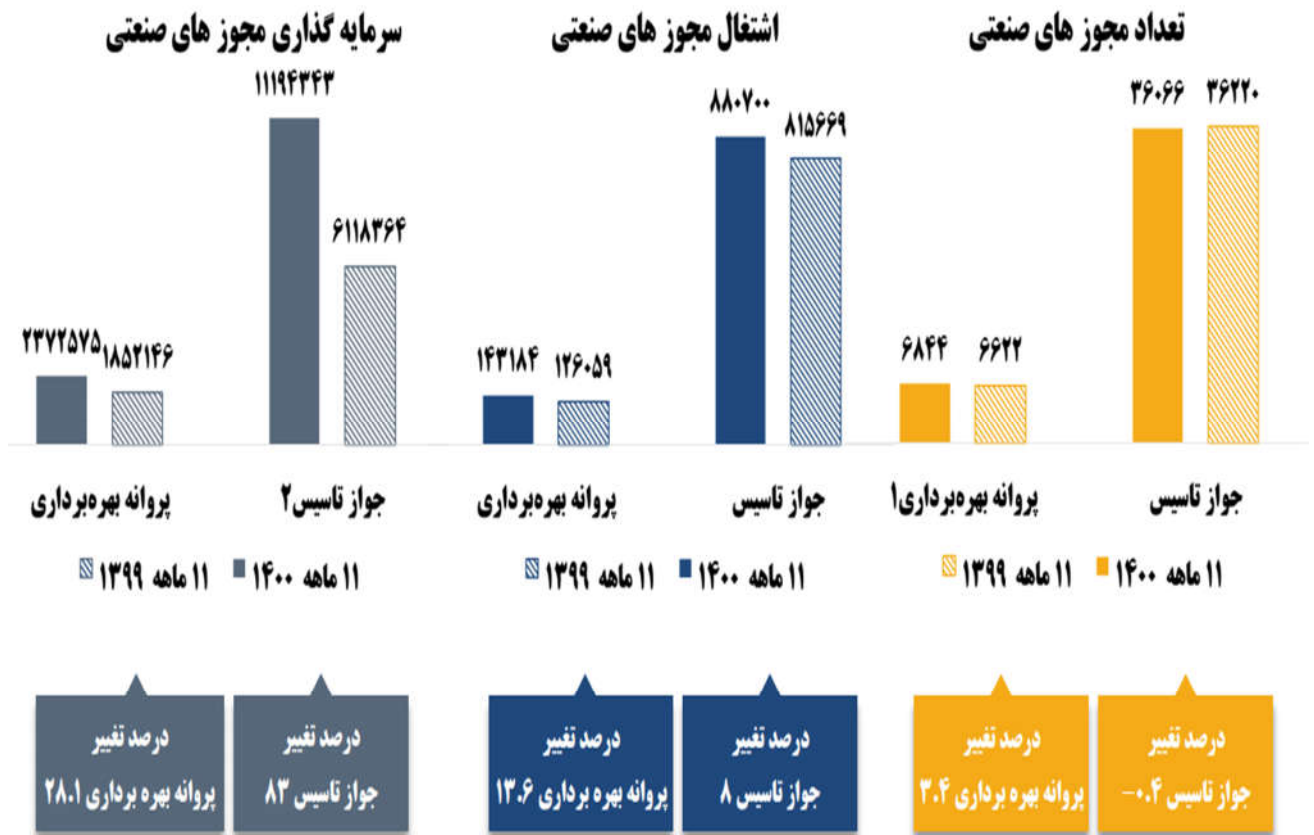
در بخش دوم، نگاهی کلی به تجارت کشور در یازده ماهه سال ۹۹ و ۱۴۰۰ صورت گرفته که در آن صادرات زیرگروه های مختلف بخش صنعت، روند کلی تجارت در سال ۱۴۰۰ و عمده مقاصد صادراتی کشور در نمودار و جداول مختلف نمایش داده شده است. نتایج حاصل نشان دهنده بهبود نسبی ارزش صادرات کشور در سال ۹۹ نسبت به سال ۱۴۰۰ (حدود ۳۹٪) است که بخشی از این بهبود ناشی از افزایش قیمت ها و بخش دیگر ناشی از افزایش حجم صادرات غیر نفتی کشور بوده است. در نهایت در بخش سوم، وضعیت ارزی و نرخ تورم رصد و گزارش شده است که چشم اندازی برای آغاز قرن جدید به صاحبان صنایع ارائه خواهد کرد. در این بخش در نمودارهای مختلف به بررسی روند تورم، چشم انداز تورم در ۱۴۰۱، بازار نیمایی و چشم انداز نرخ ارز در سال آتی پرداخته شده است.

صنعت در یک نگاه

میزان اشتغال ایجاد شده صنایع در ۱۱ ماهه سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

صنعت (فقره- نفر- میلیارد ریال)

- ۱- شامل پروانه بهره برداری ایجاد و توسعه ای
- ۲- پیش بینی سرمایه گذاری

نمایی از اشتغال زایی صورت گرفته در صنایع استان ها و سرمایه گذاری صورت گرفته در یازده ماهه ۱۳۹۹

اشتغال زایی ایجاد شده (نفر)

سرمایه گذاری صورت گرفته

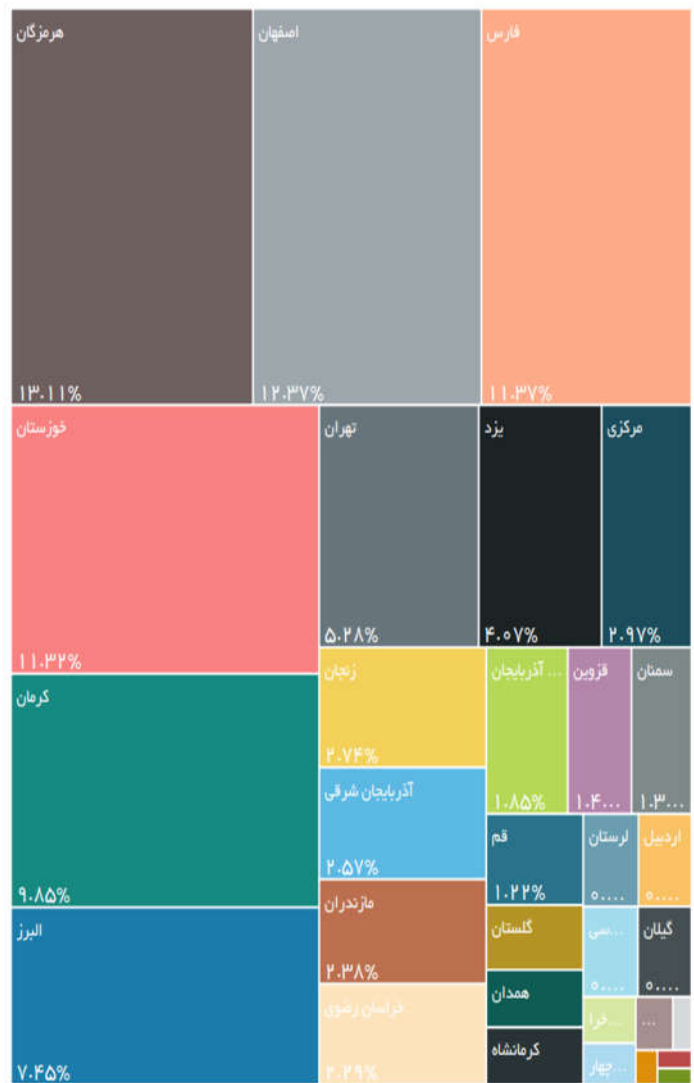

نمایی از اشتغال زایی صورت گرفته در صنایع استان ها و سرمایه گذاری صورت گرفته در یازده ماهه ۱۴۰۰

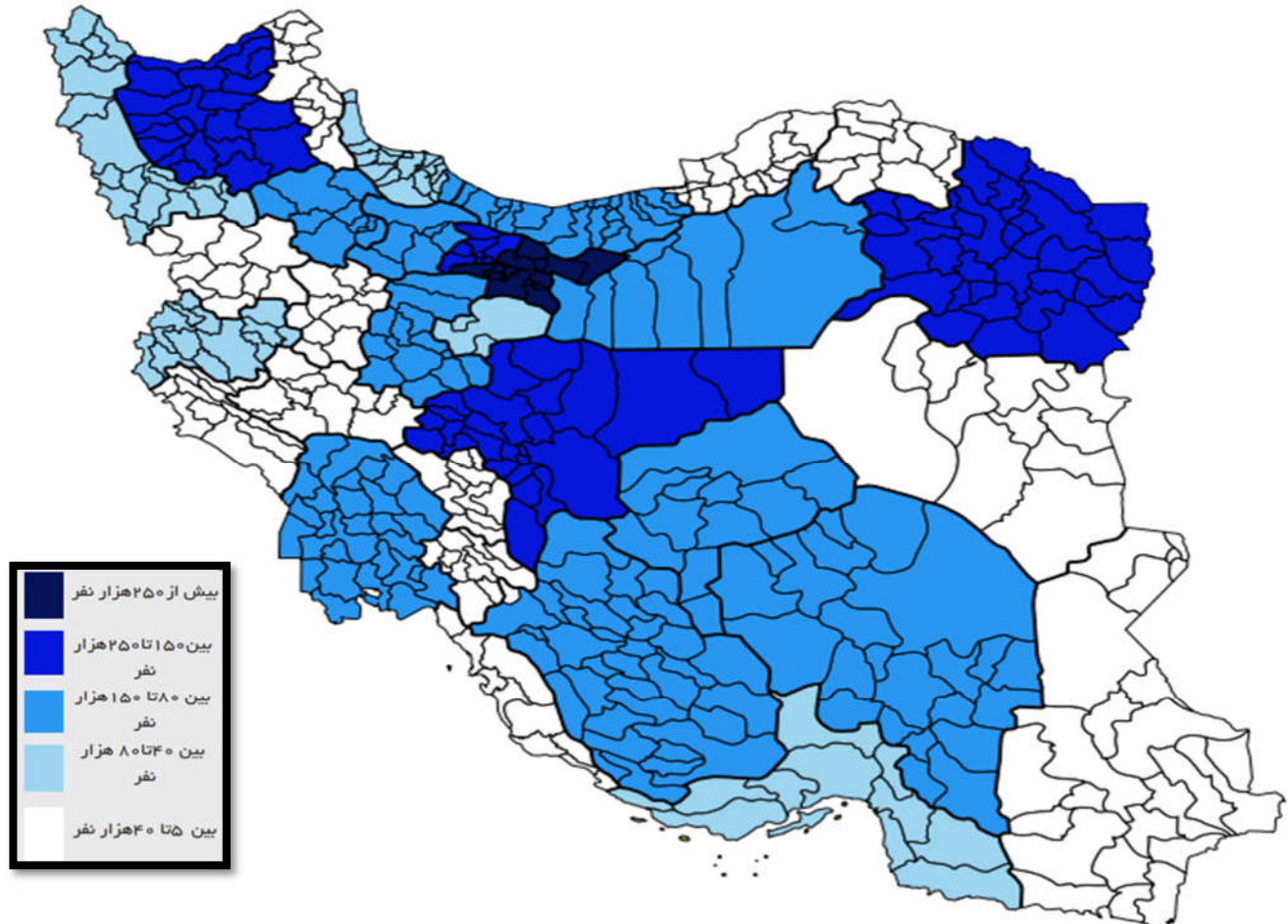
اشتغال زایی ایجاد شده (نفر)

سرمایه گذاری صورت گرفته

کارکنان در صنعت به تفکیک استان (بهمن ۱۴۰۰)

*برای محاسبه مجموع شاغلین در صنایع هر استان اشتغال، اشتغالزایی ایجاد شده در سال ۹۹ و یازده ماهه ۱۴۰۰ با مجموع افرادی که طبق طبق سرشماری صورت گرفته در سال ۱۳۹۸ توسط مرکز آمار و اطلاعات گرفته شده است، جمع شده است.

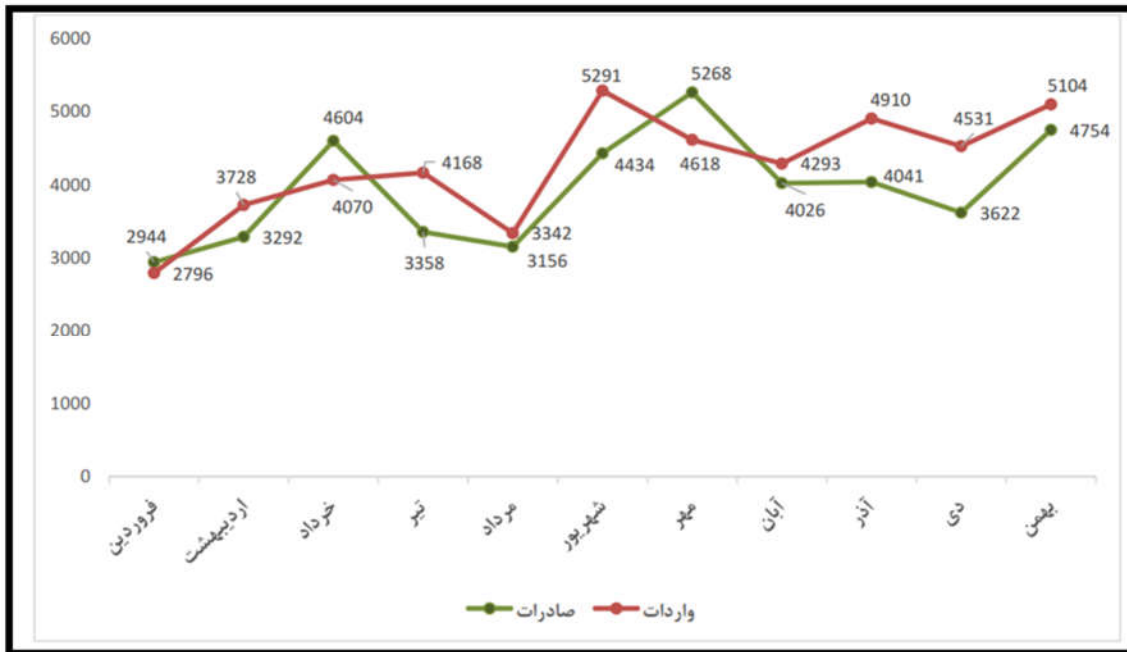
تجارت خارجی

آمار واردات و صادرات کالاهای غیر نفتی (با احتساب میعانات گازی) در ۱۱ ماهه ۱۴۰۰

واحد: هزار تن - میلیون دلار

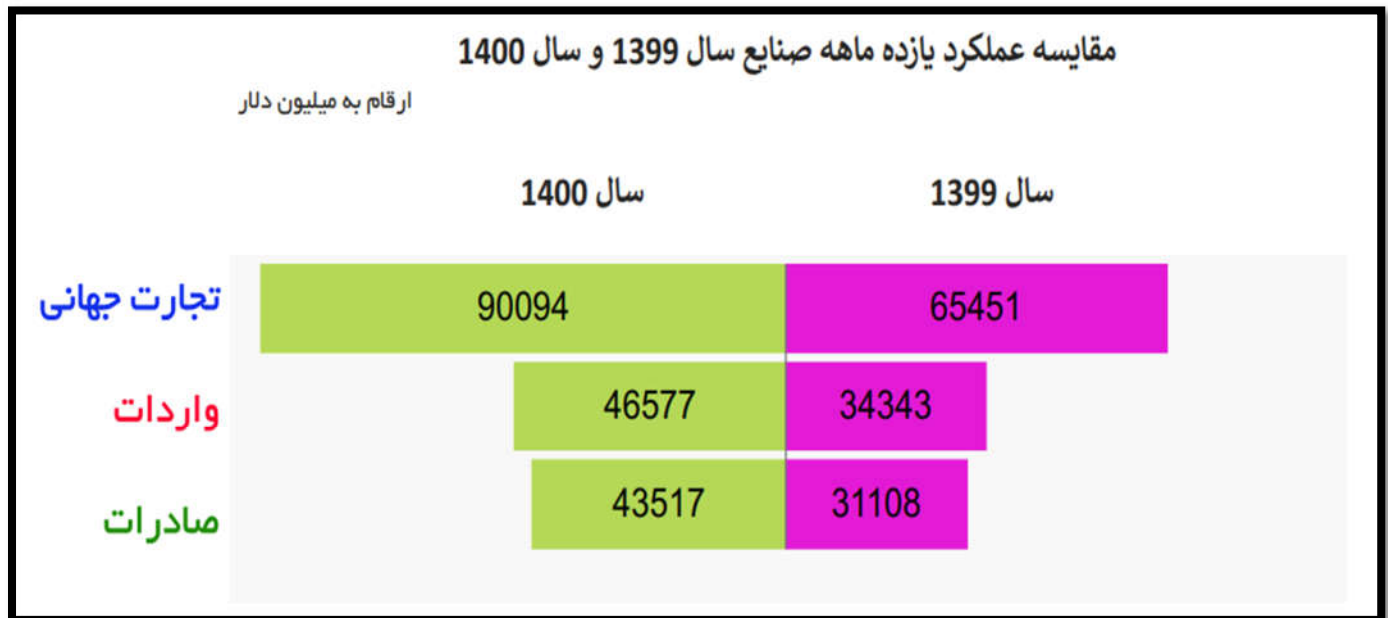
عنوان	۱۱ ماهه ۱۳۹۹		۱۱ ماهه ۱۴۰۰		درصد تغییر	
	وزن	ارزش	وزن	ارزش	وزن	دلار
واردات	۳۰۸۲۰	۳۴۳۴۳	۳۶۷۷۷	۴۶۵۷۷	۱۹.۳۳	۳۵.۶۲
صادرات	۱۰۲۷۶۳	۳۱۱۰.۸	۱۱۲۶۵۸	۴۳۵۱۷	۹.۶۳	۳۹.۸۹
حجم تجاری	۱۳۳۵۸۳	۶۵۴۵۱	۱۴۹۴۳۵	۹۰۰۹۴	-	-

ماخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

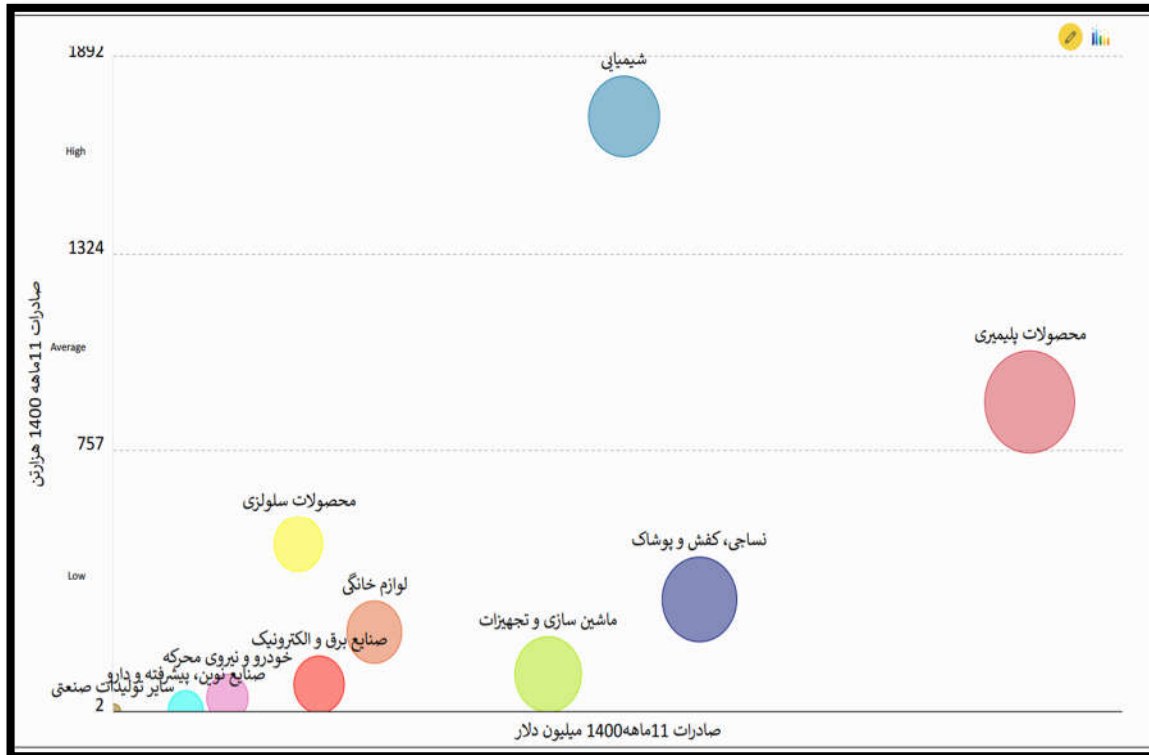
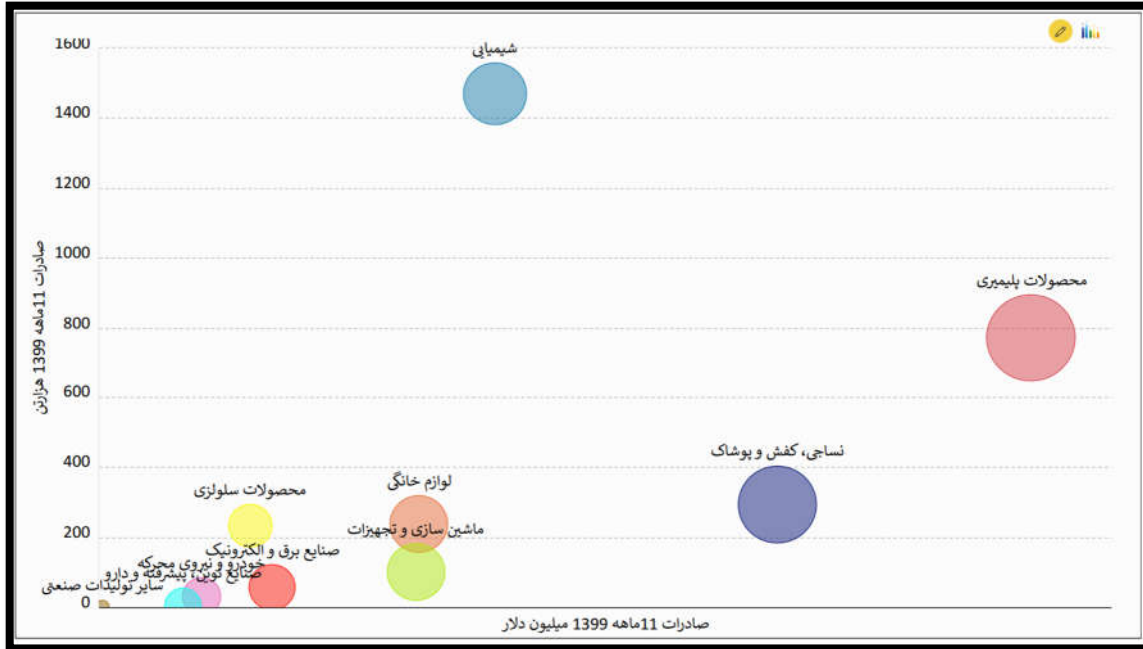
* یازده ماهه سال ۱۴۰۰

مقایسه عملکرد یازده ماهه صنایع سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

- صادرات کالا طی یازده ماهه سال ۱۴۰۰ به ۱۱۲۶۵۸ هزار تن و ۴۳۵۱۷ میلیون دلار رسیده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۹،۶ درصد از لحاظ وزن و ۴۰ درصد از نظر ارزشی افزایش داشته است.
- صادرات کالا در دی ماه ۱۴۰۰ به ۱۲۲۳۳ هزار تن و ۴۷۵۴ میلیون دلار رسیده است که نسبت به ماه قبل ۵۱ درصد از لحاظ وزن و ۳۱ درصد از نظر ارزشی افزایش داشته است.
- متوسط قیمت هر تن کالای صادرات: ۳۸۶ دلار که نسبت به سال قبل ۲۸ درصد افزایش داشته است.
- واردات کشور طی یازده ماهه سال ۱۴۰۰ به ۳۶۷۷۷ هزار تن و به ارزش ۴۶۵۷۷ میلیون دلار رسیده است که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۹ درصد از نظر وزن و ۳۵،۶ درصد از نظر ارزش افزایش داشته است.
- متوسط قیمت هر تن کالای وارداتی: ۱۲۶۶ دلار؛ تغییرات نسبت به سال قبل ۱۴ درصد افزایش داشته است.

مقایسه صادرات زیرگروه های صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

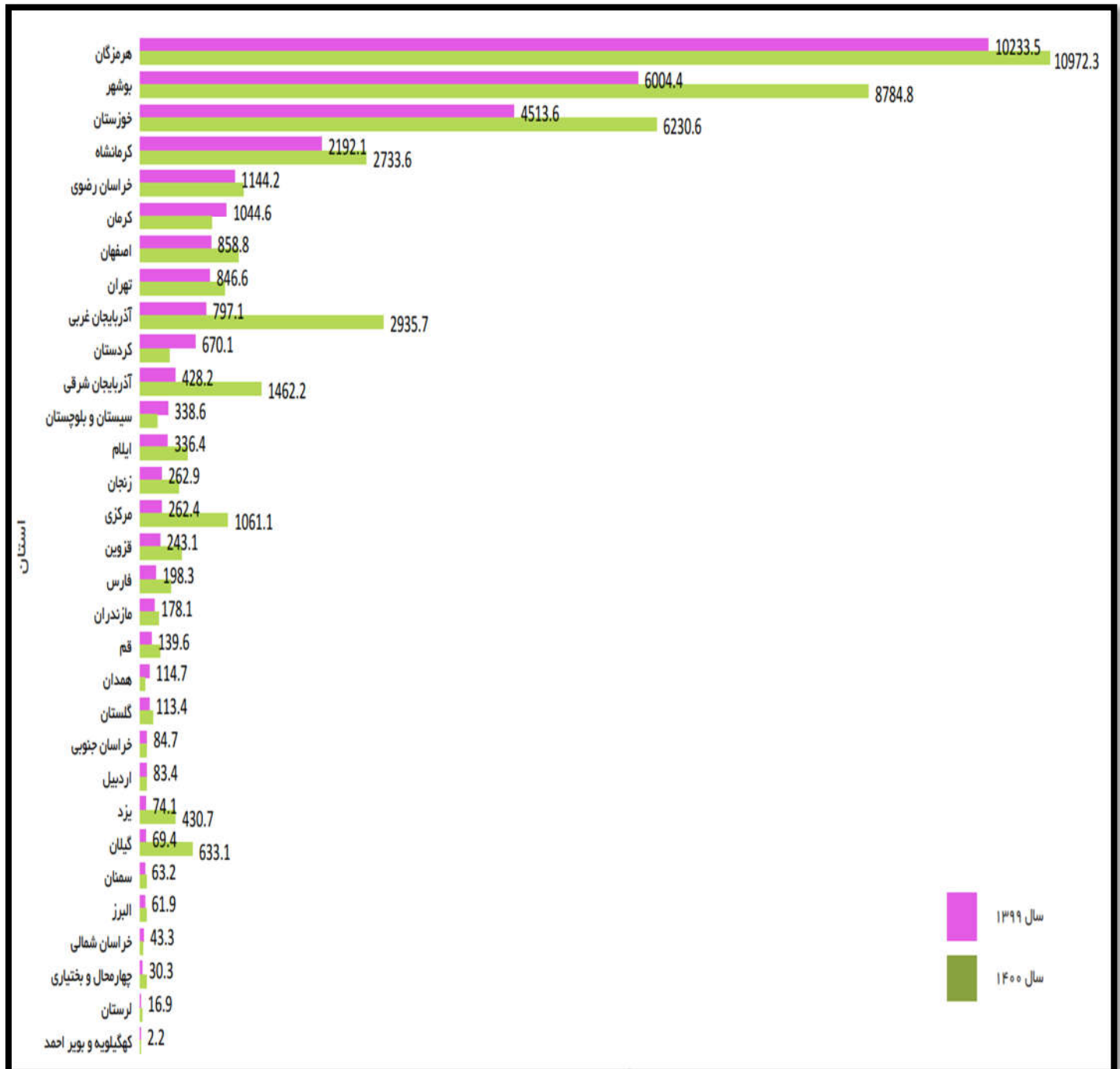

جدول صادرات زیرگروه های صنعت در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

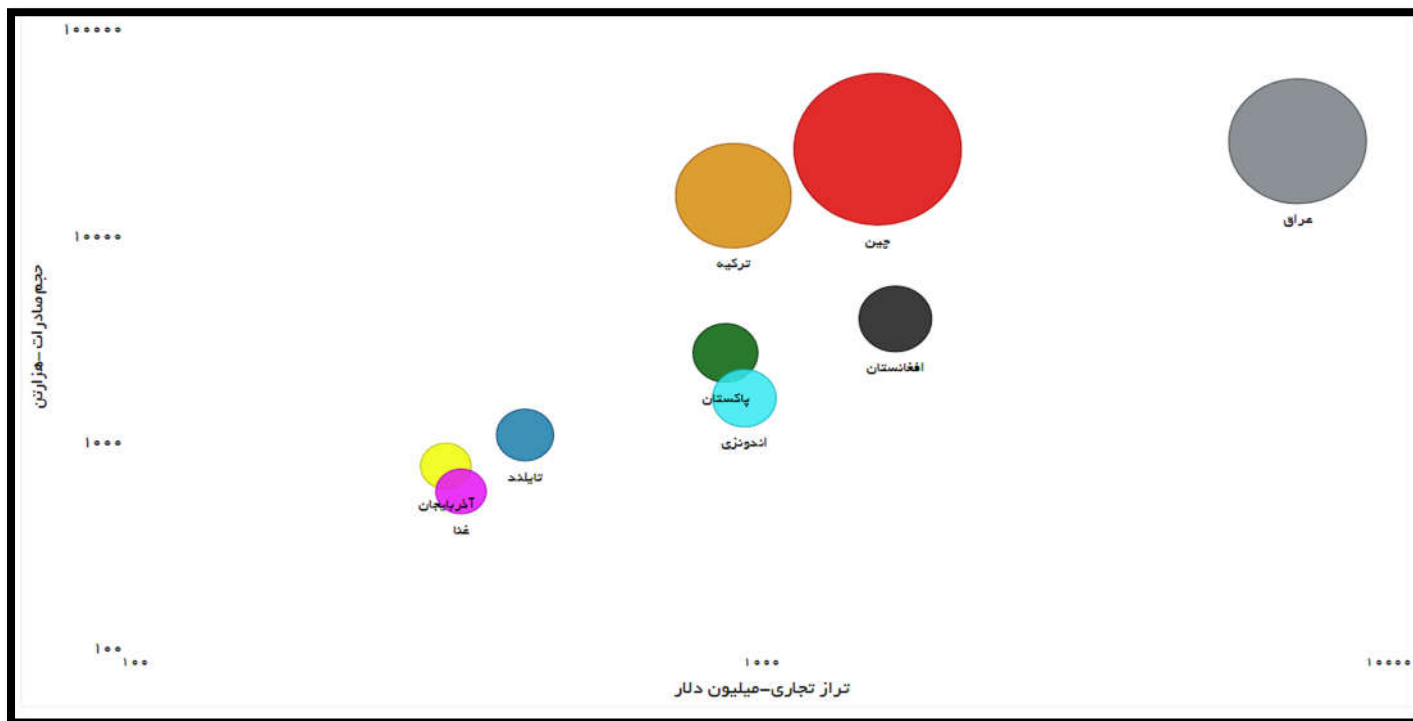
بخش اصلی	یازده ماهه ۱۴۰۰		یازده ماهه ۱۳۹۹		میزان تغییرات		درصد تغییرات	بخش اصلی		
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	دلاری	وزنی				
جمع پتروشیمی و پایه نفتی و میعانات گازی	۲۲۷۴۴	۵۹۶۶۶	۱۵۸۶۶	۵۳۸۱۷	۶۸۷۷	۵۸۴۹	۴۳	۱۱		
صنعت	زیر گروه		یازده ماهه ۱۴۰۰		یازده ماهه ۱۳۹۹		میزان تغییرات		درصد تغییرات	
	ارزش	وزن	ارزش	وزن	دلاری	وزنی	ارزش	وزن		
	محصولات پلیمری	۱۱۳۴	۸۹۵	۹۲۱	۷۷۰	۲۱۳	۱۲۶	۲۳		۱۶
	نساجی، پوشاک و کفش	۷۲۶	۳۲۵	۶۷۰	۲۹۳	۵۶	۳۲	۸		۱۱
	شیمیایی	۶۳۳	۱۷۲۰	۳۹۱	۱۴۷۰	۲۴۲	۲۵۰	۶۲		۱۷
	ماشین سازی و تجهیزات	۵۴۰	۱۰۹	۳۱۳	۱۰۰	۲۲۷	۹	۷۲		۹
	لوازم خانگی	۳۲۶	۲۳۰	۳۱۶	۲۳۸	۱۰	-۷	۳		-۳
	صنایع برق و الکترونیک	۲۵۸	۷۹	۱۷۱	۵۷	۸۷	۲۲	۵۱		۳۸
	محصولات سلولزی	۲۳۳	۴۸۴	۱۴۹	۲۳۲	۸۵	۲۵۲	۵۷		۱۰۹
	خودرو و نیروی محرکه	۱۴۵	۴۰	۱۰۱	۳۲	۴۴	۹	۴۳		۲۸
صنایع نوین، پیشرفته و دارو	۹۳	۳	۸۳	۳	۱۰	۰	۱۲	-۱		
سایر تولیدات صنعتی	۴	۲	۳	۲	۱	۰	۱۸	۱		
جمع صنعت	۴۰۹۲	۳۸۸۸	۳۱۱۸	۳۱۹۶	۹۷۴	۶۹۲	۳۱	۲۲		

صادرات (غیرنفتی) استان ها در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

ارقام به میلیون دلار

عمده مقاصد صادراتی کشور

ارزش: میلیون دلار وزن: هزار تن

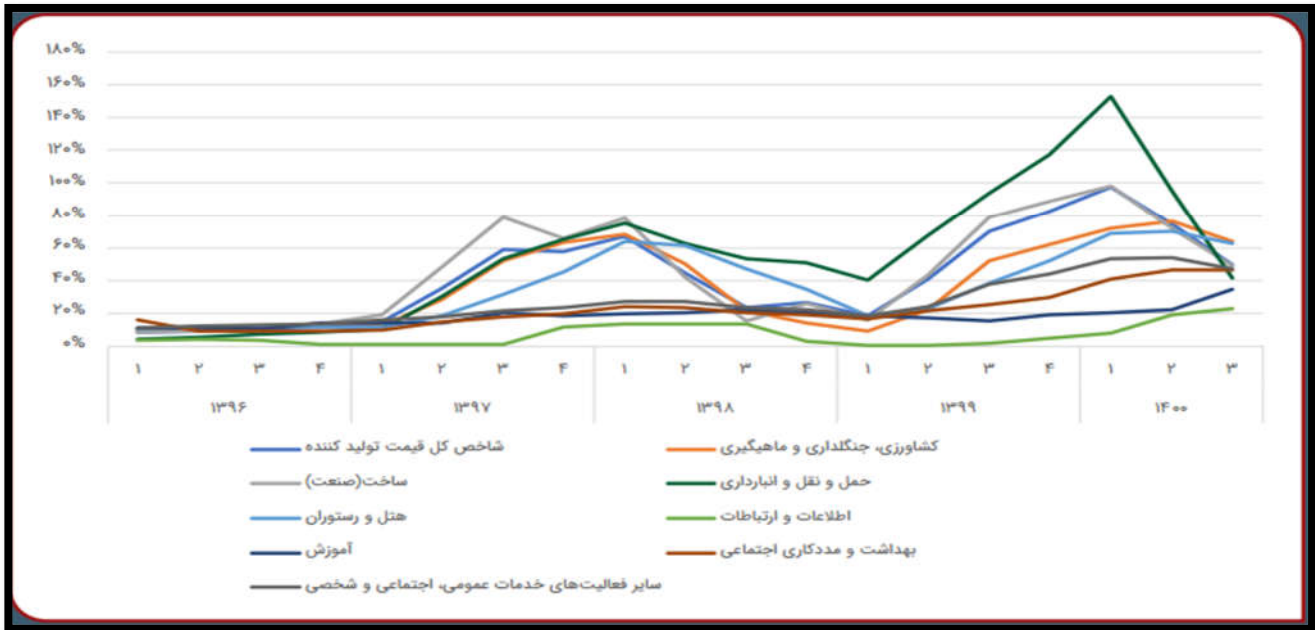
ردیف	نام کشور	صادرات			واردات			تراز تجاری
		ارزش	وزن	سهم ارزشی %	ارزش	وزن	سهم ارزشی %	
۱	عراق	۸۲۲۱	۲۸۰۱۸	۱۹	۱۰۴۹	۲۳۴۵	۲.۲۵	۷۱۷۲
۲	افغانستان	۱۶۵۵	۳۸۴۴	۳.۸	۱۸	۱۶	۰.۰۴	۱۶۳۷
۳	چین	۱۲۶۳۴	۲۵۶۳۷	۲۹.۲	۱۱۱۰۰	۳۲۶۰	۲۳.۸۵	۱۵۲۴
۴	اندونزی	۱۰۳۱	۱۵۹۴	۲.۴	۸۱	۷۳	۰.۱۷	۹۴۰
۵	ترکیه	۵۶۰۱	۱۵۳۰۴	۱۲.۹	۴۶۹۸	۳۴۷۲	۱۰.۰۹	۹۰۳
۶	پاکستان	۱۱۲۹	۲۶۳۵	۲.۶	۲۵۲	۲۷۲	۰.۵۴	۸۷۷
۷	تایلند	۶۷۸	۱۰۵۸	۱.۶	۲۵۸	۴۳۲	۰.۵۵	۴۲۰
۸	غنا	۳۳۸	۵۶۲	۰.۸	۷	۳	۰.۰۱	۳۳۲
۹	آذربایجان	۳۵۰	۷۴۹	۰.۸	۳۶	۲۰	۰.۰۸	۳۱۴
۱۰	ترکمنستان	۳۰۰	۱۲۱۵	۰.۷	۳۰	۴۱	۰.۰۶	۲۷۰
۱۱	ارمنستان	۲۷۹	۹۵۵	۰.۶	۱۸	۶	۰.۰۴	۲۶۱
۱۲	ازبکستان	۳۶۸	۶۶۷	۰.۹	۱۱۰	۶۰	۰.۲۴	۲۵۹
۱۳	هند	۱۶۳۴	۶۲۰۳	۳.۸	۱۳۷۸	۱۲۰۵	۲.۹۶	۲۵۶
۱۴	آفریقای جنوبی	۳۱۶	۴۹۰	۰.۵	۶	۱	۰.۰۱	۲۱۰
۱۵	جمهوری عربی سوریه	۲۰۵	۱۲۲	۰.۵	۲۷	۲۷۸	۰.۰۶	۱۷۸
جمع ۱۵ کشور با بیشترین تراز مثبت		۳۴۶۲۹	۸۹۰۵۳	۷۹.۹	۱۹۰۶۷	۱۱۴۸۴	۴۱	۱۵۵۶۳
جمع سایر ۷۹ کشور با تراز مثبت		۲۳۳۷	۱۰۳۰۳	۵.۴	۸۱۶	۱۲۳۳	۱.۷۵	۱۵۲۱
جمع کل ۹۴ کشور با تراز مثبت		۳۶۹۶۶	۹۹۳۵۶	۸۵.۳	۱۹۸۸۳	۱۲۷۱۸	۴۲.۷	۱۷۰۸۳
جمع کل		۴۳۵۱۷	۱۱۲۶۵۸	۱۰۰	۴۶۵۷۷	۳۶۷۷۷	۱۰۰	-۳۰۶۰

تورم

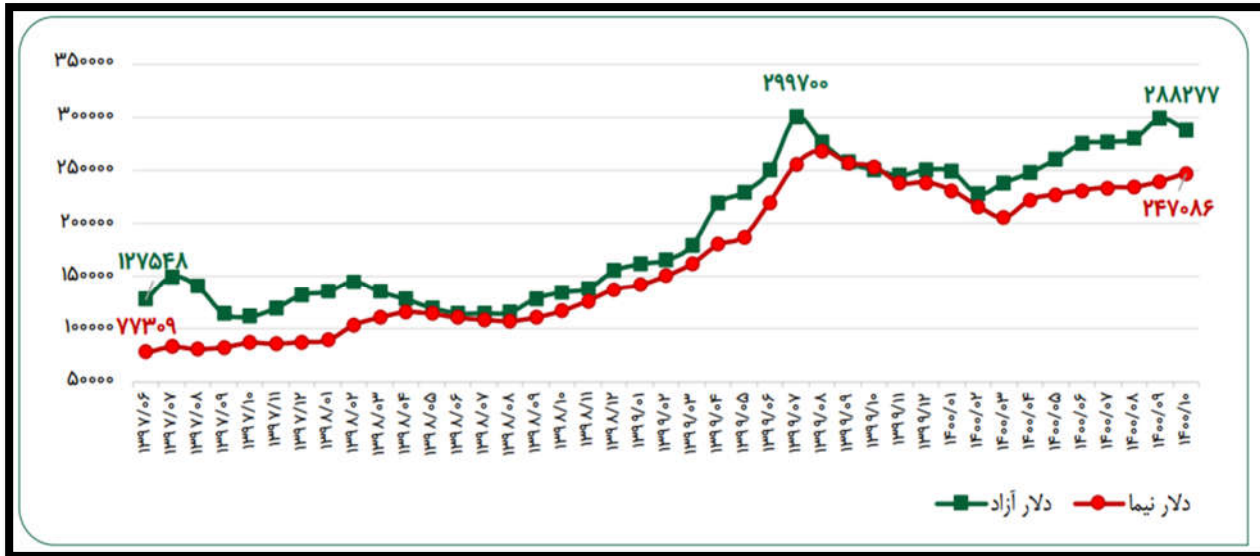
نرخ تورم شاخص تولیدکننده و زیرگروه های آن

چشم انداز تورم ۱۴۰۱

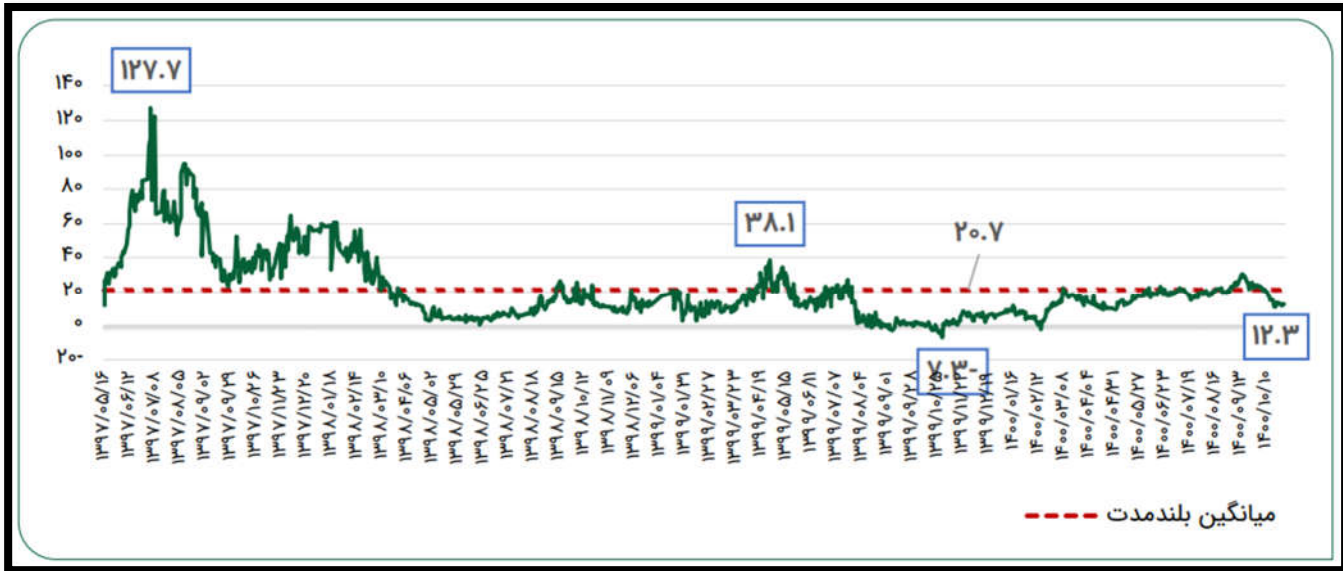
تورم سال ۱۴۰۰ به دلیل افزایش قیمت های جهانی، رشد نقدینگی افسار گسیخته و انتظارات بالا مطابق با پیش بینی های قبلی کار خود را در محدوده ۴۵ تا ۴۰ درصد به اتمام رساند و اکنون سوال اصلی در مورد وضعیت تورم سال ۱۴۰۱ است؛ در این سال منابع ارزی بیشتر دولت و بودجه منطقی تر اگر با چاشنی گشایش خارجی در عمل همراه باشد این بدان معناست که شارژ نقدینگی از ناحیه دولت و انتظارات تورمی به صورت همزمان کاهش خواهد یافت. البته در سال ۱۴۰۱ نیز مواردی مانند آزادسازی احتمالی قیمت کالاهای اساسی، فشار قیمت های جهانی و یا افزایش نرخ صنایع خدماتی پس از عبور از دوره کرونا و بهبود قدرت خرید طبقه متوسط می تواند موجب بهبود نسبی نرخ تورم و فاصله از الگوی بلند مدت باشد و موجب باقی ماندن این نرخ در محدوده ۳۰٪ شود که به نوعی همان تورم انباشت شده سالیان قبل است ولی مسیر و چرخه های اقتصادی کشور که همبستگی بالایی با نرخ نفت دارد نشانگر آن است که در صورت رفع تحریم ها کشور در افق میان مدت و بلندمدت به الگوی تورم بلند مدت خود در محدوده ۲۰ درصد و حتی کمتر نزدیک خواهد شد.

بازار نیما

* میانگین ماهانه نرخ ارز در بازار آزاد و نیما (ریال برای هر دلار)

در دی ماه، میانگین نرخ ارز در سامانه نیما برای هفتمین ماه متوالی با رشد مثبت همراه بود. میانگین نرخ دلار در سامانه نیما در این ماه، ۳،۴ درصد رشد کرد که بالاترین نرخ رشد در ۶ ماه اخیر بوده است. بدین ترتیب، نرخ دلار در سامانه نیما که برای ۴ ماه در کانال ۲۳ هزار تومان قرار داشت، در این ماه تا آستانه ۲۵ هزار تومان رشد کرد. نرخ دلار در بازار آزاد و سامانه نیما در انتهای دی ماه، به ترتیب به ۲۷ هزار و ۹۰۰ تومان و ۲۴ هزار و ۹۰۰ تومان رسید. کاهش نرخ ارز در بازار آزاد و رشد نرخ در سامانه نیما، موجب شد تا شکاف بین دو نرخ در انتهای دی ماه به حدود ۱۲ درصد کاهش یابد. این در حالی است که در هفته های اخیر، شاهد رشد این شکاف تا ۳۰ درصد نیز بودیم.

*شکاف نرخ دلار در بازار آزاد و نرخ سامانه نیما

چشم انداز نرخ ارز

پیش بینی نرخ ارز بر اساس عوامل اثرگذار بر آن نشان میدهد که نرخ ارز اسمی باید روند افزایشی داشته باشد، چرا که فضای تورمی حاکم بر اقتصاد کشور در سال ۱۴۰۱ نیز ادامه دارد و دولت در صورت تلاش برای کنترل تورم و اجرای سیاستهای صحیح اقتصادی تنها میتواند از بروز نرخ تورم های بالا پیشگیری کند. در فضای حاکم بر اقتصاد کشور، کاهش تورم در بهترین حالت به زیر ۲۰ درصد بسیار دور از انتظار است. بنابراین در یک سناریوی خوشبینانه که نرخ تورم ۲۰ درصد به وقوع بپیوندد، در پایان سال ۱۴۰۱ قیمت واقعی نرخ ارز حدود ۳۵ هزار تومان خواهد بود. با این حال، شواهد نشان می دهد که دولت فعلی همانند دولت های پیشین تمایل به سرکوب نرخ ارز دارد. بنابراین فضای تصمیم گیری موجود پیش بینی نرخ ارز بیش از آنکه به عوامل تعیین کننده نرخ ارز بستگی داشته باشد، به قدرت دولت در سرکوب نرخ ارز وابسته است.

در دو سناریوی رفع و تداوم تحریم های اقتصادی صادرات نفت حداقل یک میلیون بشکه خواهد بود. این به مفهوم وجود توان کافی برای مداخله در بازار ارز است. بنابراین در این فضا، حتی توان لازم برای کاهش نرخ ارز اسمی نیز وجود دارد. با این حال با توجه به اثرگذاری منفی کاهش نرخ ارز بر بودجه دولت، به نظر نمی رسد دولت به دنبال کاهش جدی در نرخ ارز باشد و کاهش نرخ ارز به کمتر از رقمی که بودجه ۱۴۰۱ بر اساس آن بسته شده (۲۳ هزار تومان برای دلار EIS) بسیار دور از انتظار است. در این شرایط به نظر می رسد هدف دولت ایجاد ثبات در نرخ ارز اسمی باشد و بنابراین انتظار بر این است که نرخ ارز اسمی دستکم تا پایان سال ۱۴۰۱ تغییرات چشمگیری نداشته باشد و احتمالاً در صورت گشایش خارجی شاهد کاهش مختصری در نرخ ارز اسمی باشیم.

جمع بندی

در سال ۱۴۰۱ وضعیت رشد اقتصادی به شدت به وضعیت تحریم ها گره خورده است. در صورتی که شاهد گشایش خارجی باشیم امکان افزایش رشد اقتصادی از ناحیه فروش نفت و گاز وجود دارد. از سوی دیگر با توجه به وضعیت منفی بخش ساخت و ساز در سال ۱۴۰۰، وجود منابع در دست دولت و اجرای نهضت ملی مسکن می تواند سهم این بخش را مثبت کند. در تجارت خارجی نیز به طور خلاصه با رفع تحریم ها و دسترسی به منابع ارزی، به نظر می رسد تجارت خارجی کشور توانایی بازگشت به سطوح قبل از تحریم ها و گسترش بازارهای صادراتی در کالاها و خدمات دارای مزیت را دارد.

در بازار ارز با عنایت به اثرگذاری منفی کاهش نرخ ارز بر بودجه دولت، به نظر نمی رسد دولت به دنبال کاهش جدی در نرخ ارز باشد و کاهش نرخ ارز به کمتر از رقمی که بودجه ۱۴۰۱ بر اساس آن بسته شده (۲۳ هزار تومان برای دلار ETS) بسیار دور از انتظار است. در این شرایط به نظر میرسد هدف دولت ایجاد ثبات در نرخ ارز اسمی باشد و بنابراین انتظار بر این است که نرخ ارز اسمی دستکم تا پایان سال ۱۴۰۱ تغییرات چشمگیری نداشته باشد.

در سال ۱۴۰۱ مواردی مانند آزادسازی احتمالی قیمت کالاهای اساسی، فشار قیمت های جهانی و یا افزایش نرخ صنایع خدماتی پس از عبور از دوره کرونا و بهبود قدرت خرید طبقه متوسط می تواند موجب کمی فاصله از الگوی بلند مدت تورم در کشور باشد و باقی ماندن در محدوده ۳۰ درصد شود که به نوعی همان تورم انباشت شده سالیان قبل است ولی مسیر و چرخه اقتصادی کشور که همبستگی بالایی با نرخ نفت دارد نشانگر آن است که در صورت رفع تحریم ها کشور در افق میان مدت و بلندمدت به الگوی تورم بلند مدت خود در محدوده ۲۰ درصد و حتی کمتر نزدیک خواهد شد.